

EUSKAL HERRIAN

JENDEAREN ERANTZUNA!

Aldez aurretik esan dezadan urtean zehar gerta ohi denaren alderantzira, egun honetan jaso ahal izan genuela jendearen erantzuna. Eta jaso izanak berak —erantzun honen nolakotasunak ez ezik— zerbait esan nahi dik. Entzulea, nekez bihurtzen duk, izan ere irratitik esaten den edo egiten den zerbait dela kausa, erantzule. Behintzat entzulegorik gehiena. Ozta ozta bakar batzu izaten dituk entzunari zerbait erantsi nahi izaten diotenak, edo kendu edo eztabaidatu. Oraindik ere gutiagotan gerta ohi duk oneritzia agertzeko eta zoriontzeko deitzen edo idazten dutela.

Martxoaren 27-ak eskema guzti hauk txikitxiki egin zizkian. Gauerdian bertan hasi zen telefonoa dantzaz: "Zorionak", "Jarrai horrela", "zuek etxerako", "gau pasa egiteko asmotan gaude", "horrela izan beharko luke egunero", "entzuten gaude, jarrai aurrera". Deiak bata bestearen segidan zetozen, atsedetik utzi gabe ere. Goizeko ordu biak edo hiruak zirela, berdin: "amona ezin oheraturik gaude", "gau guztia lo egin gabe igarotzea pentsa dut, Jarrai". Goizaldeko hirurak inguru izango ziren. Arrantzara joateko asmotan jeiki naiz, baina irratia jarri dut eta ez joatea erabaki dut, gaurkoz. Zuekin nago".

Egun horretan jaso genituen dei asko eta askoren konstatapena ba diagu. Gehientxoena. Eta errepara bakoitzean, txundituta gelditzen nauk. Gure irratia entzuteko modua duten herri guztietatik jaso genuen deiren bat. Hasi Bilbotik, pasa Gasteizera, jo Gipuzkoa alboko nafar herritara (gure entzulegoa hor gelditzen denez), iritsi Gonibane Lohitzuneraino: barrenean aurkitzen diren herri guztietako deiak. Kultur elkarteak, mendigoizaleak, alkate bakar batzuk, 60 urteko aitona-amonak, ikastolako haurrak, ikasle eta irakasleak, Unibertsitate mailakoak eta haurzaindegikoak... Batek, aldez aurretik idatzi zuen txostena irakurtzen zigukean, besteak, bertso pareak, negarrez batek baino gehiago, ezin hitzeginaz... Ez zaitak posible dei guztien berri zehatz ematea. Eta bilduma lana ere ez duk posible, oso ere nekeza —eta murritzgarria— gertako litzatekeenez hori guztia eskemaratzea. Ez diat uste esan bearrik dagoenik, baina badaezpadan, esan dezadan esajerazio apurrik ez dela hitz hauetan. Zertarako esajeratu, bestalde? Jakin ere bai bait zekiagu dei horiek gure erresponsabilitateari gehiago hots egiten diotela, harropuzkeriari baino.

JOSE R. BELOKI

EUSKALTZAINDIAREN BATZARREA

Donostian, Gipuzkoako Diputazioaren jauregi saloi nagusian, martxoaren 27ko eguerdiko ordu batean bildu zen Euskaltzaindia, mahaiburua euskal Herriko lau diputazioetako ordezkariak, euskaltzainburua, batzarrearen moderatzailea eta idazkari jaunak.

Euskaltzainburuak agurrezko hitzez ireki du batzarrea, esanez, lehen aldiz ematen dela Euskaltzaindiko batzarrea irratiz eta gogoraraziz oraindik errege Juan Carlosek egindako nortasun onhurtzea. Eta, lau Diputazioetako ordezkariak esker onerakutsi ondoren irratituentzuleak agurtzen dituzte.

Jose Maria Ayestaran Gipuzkoako diputatu jaunak, Julio Iturralde Nafarroako diputatu jaunak, agurrezko hitzak irakurri dituzte, eta ondoren Argibáñez de Opakua Arabako diputatu jaunak ordez M. Ruiz Urrestarazu jaunak irakurri du batzarren agurra.

Haritschelhar jaunaren etorri ezina agertu du Jose Maria Satrustegi euskaltzain jaunak, batzarre hontarako moderatzaile izendatua denez. Egun berean beste euskaltzain batzuren etorri ezina agertu du, eta ondorengo hizlariak aurkezten dituzten beren sarrera hitzaldia egingen duten euskaltzain laguntzaile berriak: J. M. Iriondo Loiolako Herri Irratiko **speaker**, Gexan Alfaro "Lantziri" ifarraldiko kazetaria, Mikel Atxaga kazetari eta Zerueta Argia-ko zuzendaritzakoa, Joan Mari Torrealdai Anaitasuna aldizkariaren zuzendaria eta Xabier Aranburu "La Voz de España"ko kazetaria eta Donostiako **Asociación de la Prensa**-ko burua. Bostak 1975eko ekaineko batzarrean izendatutakoak.

Jose Maria Iriondok irakurri du bere txostena "Irratigintza eta euskara", euskara irratian noiz eta zer mailatan erabilia izan den adiarazten du. Nekazaritzaz pentsatzen hasi zen lan hura orain kaleko zabalkundeetara gehiago begiratuz datorela.

Gexan Alfaro (Gexan Lantziri) mugazandik berriak emanez datorkigu, "Euskara Ipar euskal

Herriko irratian", zer mailatan erabiltzen den euskara Baionako irratian eta zelako eragozpenak aurkitzen dituzten adiarazten du.

Mikel Atxagaren txostena "Komunikabideen beharra" agertzea izan da, aintzinakoetatik hasiaz kazetaritzaren historiara eta hemendik gaurko egunak arte ekarri duen bidea, honen beharra eta euskarazkoaren zabalkundea haztearen neurria euskara beraren beharra gehitzen dela.

Joan Mari Torrealdai "Euskal komunikabideak gaur eta bihar" gaiaz, kulturatzaren aurrerapenak euskal aldizkariari eman dien eragina eta gure aste-kariak nola behartu diren erdarazkoak bezain onak izatera, baina kazetaritza profesionalizatu beharra agertzen du eta irratiz eta telebistaz lan gehiago egin beharra.

Azkenik, Xabier Aranburuk, "Euskara, erdal egunkarietan" gaizko txostenaz, lehen partean izan zituen eragozpenen historia egiten du, euskarazko lanak argitaratzen dituen egunkariaren izenak eta horien noiztikakoa markatzen ditu, eta Euskal herriko 215 tituludun kazetarietatik hamar bakkariak direla euskara dakitenak. Baita ere, aztertzen

ditu erdal egunkarietan erabiltzen diren gaiak, euskaraz, eta kazetaritzaren berri ematek baino hurbilago daudela literaturgintzatik.

J. M. Satrustegi jaunak, zenbait oharren artean, hartu diren agurren berri ematen du eta mugazandik gaur bertan Madaleine Jauregiberry euskaltzain ohorezko andereari egiten dioten omenaldia aipatzen du.

Idazkariak goizean euskaltzain osoak eta aditz batuaren batzordekoak egin duten bileraren berri eman du: Zaldibarko udaletxeari eskerrak ematea, Bitor Garitaonandiaren omenaldi antolaketarako eman ziguten laguntzagatik; Nafarroan euskaltzaindiaren ordezkariak sortzeaz, Principe de Viana mintegiaren inguruan eta J. M. Satrustegi euskaltzain jauna buru delarik; bestalde, aditz sintetikoaren zenbait puntu aztertu direka, batzorde idazkari den P. Altuna jaunak bildu dituen adierazpenen araueraz.

Idazkari-ordezkoak irakasle titulurako egongo diren examenen berri, eta Gasteizen Odon de Apraiz euskaltzain ohorezkoari egingo zaion omenaldiaren aipamena.

Jose Maria Olaizola, Gipuzkoako diputatu eta diputazioko kultur saileko buru denak hitz egin du, duela denbora guti Madrileko Ateneoan euskarazko hitzaldi batera nola joan zen eta teknika hitzegiari buruzko gaidun hitzaldi hartatik argi ikusten zela euskara ez dela baserritarrena bakarrik eta gazte kementsurik eta jakitunik ba dela euskararen indarberritzeko lanetan. Eta bere aita Jose zena-ren olerki bat irakurriaz bukatzen du.

Azkenik, bukatzeko, Xabier Diharce "Iratzeder" jaunak mugazandiko euskaldunen agurra eta J. M. Satrustegi eta L. Villasante jaunek Donostia eta Loiolako Herri Irratikoei eta "24 orduak euskaraz" antolatzen lagundu duten guztiei eskerrak emanez bukatzen da.

J. San Martin

JAIALDIA

"24 orduak euskaraz", Herri-irratikoei beren buruekin egingo den dema bat izan da, baina, jendaurrean eta jendartearen desarrollatur den dema bat. Beren herrian bazterturik dauden irratilariak, plazaratzeko ausart-

zia izan dute, totelkeriarik gabe eta bide batez esku eman die beste hainbat ilumpetako langile isilei beren ahotsa plazara zezaten. Eta zer hizkeran agertu ere! Orobat garturik egun horretan jendeak erabili duen euskara adierazgarria izan da, desbirgaturako hizkuntza bat, bere baitan kabi ezinez lehertutakoarena; nahiz eta oraindik oinazez, ausarta eta konplexurik gabea, naharoa.

Hau argi eta garbi nabaritu zen, bai azaletz nola mamiz, irratiaok beren mementurid dramatikoa eta sulerenteenetako batera heldu zirenean 2,30tan: Martziarriak azaldu zirenean Saturnoko berriak ematen.

Egun guztian zehar beren ahotsa airez igorri zutenek eta hitz hori jasotakoek elkar ikustekoak ziren, beharra zuten eta gaueko jaialdian, soinu eta dantza atxakia zelarik, elkarrengana